

SOPULITIEN ELÄINLÄÄKÄRIASEMA

Sopulitie 2 B, 00800 Helsinki

p. (09) 784713

www.sopulitieneläinlääkäriasema.fi

VANHENEVAT KOIRAT JA KISSAT

Me kaikki vanhenemme. Iän myötä liikunta vähenee, jalkoja kolottaa, väsyttää, muisti pätkee ja elimistö rapistuu. Omistaja osaa parhaiten kertoa millainen eläin on kotona, miten arki sujuu. Vastaanotolla koirat ja kissat jännittävät, eivätkä käyttäydy normaalisti. Voimme monin keinoin vaikuttaa siihen, että koiriemme ja kissojemme vanhuus on mahdollisimman onnellinen.

1. RUOKINTA

Koirat: Ruokinta kertoja tulee olla useampia kuin nuorille koirille, vähintään kolme ateriaa päivässä. Vanha koira ei pysty pitämään verensokeria tasaisena koko päivää vain yhdellä aterialla vaan sitä alkaa heikottaa ja oksettaa. Pieni iltapala nukkumaan mennessä auttaa nukkumaan koko yön.

Suuri valkuaisen määrä ruokavaliossa väsyttää vanhoja ja rasittaa munuaisia. Eläinvalkuaisen määrää vähennetään alle 20 %:iin ja kasvien (hiilihydraattien) määrää nostetaan.

Suuren ylipainon kanssa eläminen on tuskallista. Laihduttamisen keinoista ja mahdollisuuksista kannattaa keskustella eläinlääkärin kanssa. Vanhana ruumiinrakenne on erilainen kuin nuorena, eikä pieni pyöreys haittaa ketään. Onnea on myös se, ettei koko ajan ole nälkä. Liian laihat koirat palelevat, ovat hermostuneita ja mm. syövät nälkäänsä ulosteita.

Ikääntyessä juomisen määrä yleensä lisääntyy. Syinä voi olla kipu, nälkä, ajankulun puute, ruuan runsas valkuainen, lämmin asunto ja kuiva huoneilma, stressi sekä useat sairaudet. Käynti eläinlääkärillä on tarpeen. Annettavan veden määrää ei rajoiteta ilman hyvää syytä.

Kissat: Ruokaa on oltava koko ajan kupissa. Kissa on lihan ja rasvan syöjä. Sen ruokavaliossa on kasviksilla (hiilihydraateilla) hyvin pieni merkitys.

Ummetus on vanhenevien kissojen yleinen vaiva. Ulostteet ovat pieniä, tummia ja kuivia, koko paksusuoli on ulostemassaa täynnä, kissa ei halua syödä ja oksentelee. Vika on yleensä liikunnan puute ja vääränlainen ravinto, eikä munuaisvika, vaikka elimistön kuivuminen ummetuksessa nostaakin munuaisarvoja tilapäisesti.

Tilanne korjataan antamalla kissalle 20 ml paraffiiniöljyä vähän kerrallaan ruiskulla suuhun. Öljy liukastaa ulostemassan ja se tulee ulos 12-24 tunnin kuluttua. Jatkossa kissaa puijataan juomaan enemmän laittamalla asuntoon useita pieniä juomakuppeja ja erilaista hyvänmakuista juomista esim.

kermaviiliä, johon on sekoitettu kananmunan keltuaista. Liikuntaa lisätään esim. leikittämällä kissaa. Tarjoillaan mahdollisimman kosteaa ruokaa.

Ruokaan sekoitetaan jatkossa joka päivä ulostamista edistäviä lääkkeitä kuten levolac tai duphalac-mikstuuraa tai pegorion-pulveria. Myös pellavasiemenrouhe tai kauranlese käy. Helpoimmalla pääsee, jos ostaa kissalle kuitupitoista kuivamuonaa, jota pidetään aina tarjolla muun ruuan ohella.

Eläinlääkärit myyvät Royal Canin Feline FIBRE response kuituruokaa ja se yleensä maistuu ja saa suoliston toimimaan normaalisti ja kissan voimaan hyvin.

Kissan erityispiirre on nirsous. Vanhemmiten sille on jatkuvasti keksittävä uusia herkkuja, jotka tuoksuvat hyvälle, ettei se ennenaikaisesti ala kuihtua.

2. RAVINTOLISÄT

Ikääntyessä aineenvaihdunta muuttuu. Tukea tarvitaan henkisen vireyden ylläpitoon sekä liikunnallisesti aktiiviseen vanhuuteen. Saatavilla on vitamiineja, rasvahappoja, nivelien toimintaa tukevia valmisteita sekä näiden yhdistelmiä. Aloittamalla tukivalmisteiden käyttö jo ennen kuin koiran tai kissan vauhti on hidastunut, annetaan niille mahdollisuus pitkään ja aktiiviseen elämään. Vastaanottokäynnin yhteydessä voimme keskustella parhaista mahdollisista valmisteista.

Esimerkiksi koiralle:

Neurobion forte B-vitamiini

Multidog-tabletti (vitamiineja, kivennäisiä ja hivenaineita)

Nutri-plus geeli (lisäenergiaa erityistilanteissa)

Nutrolin senior ravintoöljy

Arthroflex-jauhe tai -liuos nivelten hyvinvoinnin ylläpitoon

Cartivet + msm tabletit nivelten terveyden ja normaalin liikuntakyvyn ylläpitoon

Nutrolin Nivel moniteho tabletti ja öljy-yhdistelmä

kissalle:

Multicat-tabletti (vitamiineja ja kivennäisiä, lohenmakuinen)

Nutri plus cat geeli (täydennysravinto erityistilanteissa)

Dermoscent-paikallisvaleluöljy (iho, turkki, limakalvot, nivelet)

Arthroflex-liuos nivelten hyvinvoinnin ylläpitoon

3. TUKILÄÄKKEET

Liikuntakyvyn huonontuessa ja lihasvoiman vähentyessä on vastaanotolla mahdollisuus antaa koiralle ja kissalle pistoksina mm. lääkettä nivelrikkoon tai steroideja lihasvoiman ylläpitoon. Eläimille pitkäaikaiseen käyttöön tarkoitettut särkylääkkeet ovat reseptivalmisteita. Tarvittaessa särkylääkkeitä voi käyttää

kuukausia, jopa vuosia, jos kivun syytä ei saada poistettua. Tällöin saadaan liikkumisen ilo säilytettyä.

Perusveriarvojen seuranta suositellaan vuosittain.

4. LIIKUNTA

Runsas ja säännöllinen liikunta ylläpitää lihaskuntoa ja nivelten toimintaa mahdollisimman pitkälle vanhuuteen. Loppuvaiheessa eläintä autetaan peittämällä liukkaat lattiat matoilla, käyttämällä portaissa liukuestesukkia tai kannattamalla hiukan valjaista. Sohvalle tai tiskipöydälle nousijoille laitetaan jakkarat väliportaiksi. Autoon nousua ja autosta poistumista varten voidaan hankkia luiska, jonka käyttö ei ole ison koiran mielestä niin noloa kuin sylissä nostaminen.

5. FYSIKAALISET HOIDOT

Useat erilaiset fysikaaliset hoitomuodot voivat auttaa sekä vähentämällä kipua ja kipulääkkeiden tarvetta, että parantamalla kykyä ja halua liikkua. Vastaanotollamme on käytössä akupunktio ja kraniosakraaliterapia, molemmat hyvin tuloksin.

6. SUUN KUNTO

Suun ja hampaiden terveys vaikuttaa ratkaisevasti yleiskuntoon. Koirilla ja kissoilla on oltava elämänsä aikana ruokaa, jota täytyy kunnolla pureskella, jotta suun alueen verenkierto pysyy hyvänä ja leukalihakset pysyvät vahvoina ja syljeneritys runsaana. Pureskeltava ruoka tai puruluut tmv. puhdistaa hampaita mekaanisesti.

Suun kuntoon ja hammaskiven syntyyn vaikuttavat myös perintötekijät. Ahkeralla ja tunnollisella hampaiden harjauksella poistetaan plakkia, ehkäistään hammaskiven syntyä, ehkäistään pahanhajuista hengitystä ja ientulehdusta. Hyvän suuhygienian ylläpitoon löytyy eläinlääkäreiltä, aptekeista ja eläintarvikeliikkeistä useita erilaisia valmisteita, jokaiselle löytyy joku sopiva tuote. Vastaanottokäyntien yhteydessä suu tarkastetaan ja tarvittaessa hammaskivi poistetaan rauhoituksessa. Vanhemmiten myös huonojen hampaiden poisto on usein tarpeen. Hampaiden röntgenkuvaus on hyvänä apuna ongelmien vakavuutta mietittäessä. Huono suu on vaarallisille bakteereille portti elimistöön ja ne voivat aiheuttaa vakavia tulehduksia mm. sydänlihakseen ja maksaan.

7. MAHDOLLISET SAIRAUDET

Mahdollisuudet tutkia ja hoitaa erilaisia sairauksia paranevat koko ajan. Perinnöllisten sairauksien tutkimus etenee valtavasti harppauksin. Omistajat saavat lemmikkiensä sairauksista valtavasti tietoa internetin välityksellä. Katso esim. www.drmouse.fi.

Muuttunut käytös tai juomisen lisääntyminen ovat tavallisia syitä vastaanotolle tuloon.

8. TUTKIMUKSET

Ongelmien selvityksessä on tärkeintä kuulla omistajalta perusteellinen kertomus koiran tai kissan elämästä. Tavat ja tottumukset, ruokavalio, aiemmat sairaudet ja onnettomuudet, lääkitykset ja tukihoidot, rokotukset, leikkaukset.

Lisätietoja haetaan laboratoriotutkimuksin (esim. veri-, virtsa- ja ulostetutkimukset), röntgen ja ultraääni kuvauksilla, koepalojen otolla. Useimmat tutkimukset on helppo toteuttaa niin, etteivät ne juurikaan kiusaa tai pelota eläintä tai aiheuta kipua. Joskus sairauden syyn selvittäminen vaatii pitkäaikaisia tutkimuksia eläinsairaalassa. Omistajan kanssa keskustelu on tärkeä. Punnitaan yhdessä kaikkien tutkimusten ja hoitojen mahdollisia hyötyjä ja haittoja. Mietitään elämän laatua.

9. STERILOINTI JA KASTROINTI

Vanhoja uroskoiria kastroidaan yleensä eturauhasvaivojen takia ja kiveskasvainten tai peräaukon kasvainten (analiadenomien) vuoksi. Kastroinnin eli kivesten poiston seurauksena häviää elimistöstä testosteroni-hormoni ja koiran aineenvaihdunta hidastuu. Ruoka-annosten pienentämisen lisäksi on omistajan aktivoitava ja liikutettava koira, ettei se liho. Lihava koira väsyä ja vanhenee ennenaikaisesti.

Vanhoja narttukoiria steriloidaan yleensä kohdun ongelmien (märkäkohtu eli pyometra) ja utarekudoksen kasvainten takia. Leikkaus melkein aina nuorentaa koira, niin suuri hormonaalinen painolasti poistuu sen harteilta.

Leikkaus poistaa stressitekijöitä koiran elämästä ja niinpä esim. sokeritaudin ja epilepsian hoidon tukena toivotaan, että koira olisi leikattu.

Valtaosa kissoista leikataan nuorena. Leikkaamattomille tyttökissoille tulee usein jo ennen kymmenen vuoden ikää vakavia kohdun muutoksia ja utarekudoksen kasvaimia, mitkä kissalla (toisin kuin koiralla) ovat lähes aina pahanlaatuisia ja vievät nopeasti hautaan.

Steriloinnit ja kastroinnit ovat nykyään helppoja rutiinileikkauksia, jotka kannattaa tehdä jo nuorella iällä. Kaupunkiympäristö on aivan täynnä koira ja kaikki eivät kykene lainkaan rauhoittumaan tässä ärsykkeiden ja hajujen tulvassa.

10. EUTANASIA / LOPETUS

On onnellista, jos lemmikki nukahtaa ikiuneen kotonaan kaikessa rauhassa. Pienet vanhuuden vaivat eivät tarkoita, että eläin on kiireesti lopetettava. Lepäily lämpimässä katsellen oman perheen touhuja ja muistellen menneitä on arvokas osa elämää. Mutta esimerkiksi liikuntakyvyn menetys tai sellaiset kovat kivut, joihin ei löydy apua, ovat selviä merkkejä siitä, että tien päähän on tultu. Eläimen kanssa on vietetty monia onnellisia vuosia ja tältä ajalta on paljon hyviä muistoja. Viimeisiä vaikeita päiviä ei kannata pitkittää.

Vastaanotolla lopetustapahtumasta pyritään tekemään eläimelle mahdollisimman kivuton ja rauhallinen.

Lemmikin hautaamiseen on oltava maanomistajan lupa. Hautaamisessa tulee

huomioida riittävä syvyys (esim. yksi metri) ja peittäminen maaperällä siten, etteivät haittaeläimet pääse käsiksi haudattuun eläimeen. Eläintä ei tulisi myöskään haudata maatumattomassa pakkauksessa kuten muovipussissa. (Helsingin kaupungin ympäristökeskus)

Helsingin eläinsuojeluyhdistys ylläpitää eläinten hautausmaata Metsälässä. Yhdistykseltä voi varata hautapaikkoja.

Kaupunkialueella useimmat kuolleet lemmikit tuhkataan. Tuhka voi jäädä krematorion puutarhaan tai tuhkan voi halutessaan pyytää uurnassa kotiin. Järjestelyt hoituvat vastaanoton kautta, mutta lemmikin voi myös itse viedä tuhkattavaksi. Yhteistyökumppanimme on Mäntsälän Lemmikkilehto (www.lemmikkilehto.fi).